Kulturutskottets betänkande 1984/85:18

om vissa anslag ur kyrkofonden m. m. (prop. 1984/85:152)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1984/85:152 om vissa anslag ur kyrkofonden m. m., samt en motion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås vissa ändringar i fråga om bidrag ur kyrkofonden till rikskyrklig verksamhet. Ändringarna föranleds av att en ny riksorganisation har bildats inom svenska kyrkan för den del av kyrkans verksamhet som inte regleras i lag eller förordning. Stora delar av verksamheten har förts samman i en stiftelse, Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet.

Det föreslås att lagen om kyrkliga kostnader ändras så att den nämnda stiftelsen kan få bidrag ur kyrkofonden i den omfattning som regeringen bestämmer. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 1985.

Kostnad för annan rikskyrklig verksamhet skall liksom hittills betalas ur kyrkofonden enligt riksdagens och regeringens bestämmande. I propositionen föreslås att kyrkofondens styrelse inte längre skall fördela dessa bidrag. I stället skall svenska kyrkans centralstyrelse besluta om fördelningen.

I propositionen föreslås också att det ur kyrkofonden skall få betalas vissa andra kostnader. Det gäller kostnader för en tjänst vid kammarkollegiet och kostnader för ersättningar till innehavarna av vissa tjänster som domkyrkosyssloman. Slutligen läggs i propositionen fram förslag som innebär att den praktiska prästutbildningen inte längre skall vara bunden av några av riksdagen godkända riktlinjer.

Utskottet tillstyrker förslagen i propositionen. Därutöver föreslår utskottet med anledning av en motion att bidrag ur kyrkofonden skall kunna utgå för svenska kyrkans andel i kostnaderna för Svenska ekumeniska nämndens befattning med skolfrågor.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1984/85:152 (civildepartementet) föreslagit riksdagen att

1. anta i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader,

2. godkänna vad i propositionen anförts om rikskyrkliga ändamål till vilka bidrag ur kyrkofonden bör få utgå samt ansvaret för fördelningen av dessa bidrag.

3. godkänna vad i propositionen anförts om den praktiska prästutbildningen,

4. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1985 tills vidare får bestridas kostnader för en tjänst vid kammarkollegiet,

5. medge att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1985 tills vidare får bestridas kostnader för ersättningar till innehavarna av vissa tjänster som domkyrkosyssloman.

Lagförslaget fogas som *bilaga* till detta betänkande.

Motion

I motion 1984/85:3067 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp, s, m, c) yrkas att riksdagen beslutar att Svenska ekumeniska nämnden i likhet med Nordiska ekumeniska institutet tas med bland de organ som riksdagen beslutat om som bidragsberättigade till kyrkofondsanslag.

Utskottet

Bidrag ur kyrkofonden till rikskyrklig verksamhet

Till kostnader för rikskyrkliga ändamål utgår enligt lagen om kyrkliga kostnader bidrag ur kyrkofonden enligt regeringens och riksdagens bestämmande. Dessa bidrag utgår dels till kyrkans lagreglerade verksamhet på riksplanet, dels till sådan rikskyrklig verksamhet som inte är reglerad i lag eller förordning och som alltså bedrivs inom svenska kyrkans s. k. fria sektor.

Riksdagen har godkänt olika ändamål inom svenska kyrkans fria sektor som får tillgodoses genom bidrag ur kyrkofonden. Bidragen utgår inom en av regeringen fastställd ekonomisk ram. Kyrkofondens styrelse beslutar om hur bidragen skall fördelas mellan olika ändamål.

1984 års kyrkomöte har godkänt bildandet av en ny organisation för den del av svenska kyrkans rikskyrkliga verksamhet som inte regleras i lag eller förordning. Den nya organisationen, som trädde i funktion vid årsskiftet 1984-1985, innebär bl. a. att ett antal rikskyrkliga organ har bildat en stiftelse, Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, som handhar stora delar av kyrkans verksamhet på riksplanet.

Vissa utanför stiftelsen stående organ bedriver dock fortfarande verksamhet med kyrklig anknytning som motsvarar ändamål som har godkänts av riksdagen för bidrag ur kyrkofonden. Den nya rikskyrkliga organisationen omfattar alltså inte verksamhet hos dessa organ.

Svenska kyrkans centralstyrelse utgör också styrelse för Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet.

Utskottet tillstyrker förslag i propositionen om att lagen om kyrkliga kostnader ändras så att bidrag ur kyrkofonden i fortsättningen får lämnas till kostnader för verksamhet som bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för

rikskyrklig verksamhet i den omfattning som regeringen bestämmer (ny p. 4 i 6 §).

I propositionen föreslås också att för kostnader för annan rikskyrklig verksamhet än sådan som bedrivs av den nya stiftelsen och som inte regleras i lag eller förordning bidrag ur kyrkofonden får utgå till följande ändamål, nämligen till den av stiftelsen Stora Sköndal bedrivna kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet, till verksamheten vid Svenska kyrkans kulturinstitut, Religionssociologiska institutet, Riksförbundet Svensk kyrkomusik, Riksförbundet för finskspråkigt församlingsarbete i Sverige och vid S:t Lukasstiftelsen samt till svenska kyrkans andel i kostnaderna för verksamheten vid Nordiska ekumeniska institutet och vid Nordiska folkkyrkosekretariatet.

De uppräknade organens verksamhet har i och för sig redan godkänts av riksdagen som ändamål för bidrag ur kyrkofonden. Bildandet av den nya rikskyrkliga organisationen kräver emellertid, anförs det i propositionen, en precisering av vilka ändamål som faller utanför stiftelsens verksamhetsområde och för vilka den nuvarande ordningen för bidragsgivning fortfarande bör gälla. Det föreslås därför att det i detta sammanhang slås fast vilka ändamål som faller utom ramen för stiftelsen men som skall vara berättigade till bidrag ur kyrkofonden.

Utskottet tillstyrker att bidrag ur kyrkofonden får utgå till de ovan angivna rikskyrkliga ändamålen.

I motion 3067 (fp, s, m, c) föreslås att även Svenska ekumeniska nämnden skall bli berättigad till bidrag från kyrkofonden. Motionärerna anför bl. a. *att* Samkristna skolnämnden, som varit bidragsberättigad, upphört att existera som självständigt organ vid årsskiftet, *att* nämndens verksamhet skall fortsätta, *att* ärkebiskopen föreslagit att Svenska ekumeniska nämnden skall inrätta ett utskott för skolfrågor, som bl. a. skall ta över Samkristna skolnämndens roll *samt att* beslut i frågan väntas bli fattat under innevarande halvår.

Kulturutskottet har inhämtat att arbetsutskottet inom Svenska ekumeniska nämnden den 24 april 1985 beslutat föreslå att ett skolutskott skall inrättas inom nämnden med uppgift bl. a. att – i samverkan med Sveriges frikyrkoråd/SAMRÅD och Sveriges kristna ungdomsråd – arbeta med de frågor på riksplanet som Samkristna skolnämnden tidigare handlagt.

Kulturutskottet anser mot bakgrund av den lämnade redovisningen att riksdagen bör godkänna att bidrag ur kyrkofonden får utgå även för svenska kyrkans andel i kostnaderna för Svenska ekumeniska nämndens befattning med skolfrågor. Genom detta ställningstagande tillgodoses motionens syfte.

Utskottet vill här tillägga följande.

Riksdagen har i år liksom tidigare år anvisat medel för bidrag till Svenska ekumeniska nämnden (prop. 1984/85:100 bil. 15 s. 139, KrU 1984/85:14, rskr. 1984/85:221). Medlen är avsedda att utgöra ett bidrag till årsavgiften till Kyrkornas världsråd. Den omständigheten att Svenska ekumeniska nämn-

den i viss utsträckning blir berättigad till bidrag ur kyrkofonden till verksamhet inom Sverige innebär således inte att den angivna anslagsposten för kommande budgetår kan utgå eller begränsas.

Utskottet har inte något att erinra mot att svenska kyrkans centralstyrelse i stället för kyrkofondens styrelse i fortsättningen får besluta om fördelningen av bidrag ur fonden till rikskyrklig verksamhet som inte bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet.

Bidrag ur kyrkofonden till annan verksamhet

Utskottet tillstyrker att i enlighet med vad som föreslås i propositionen riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1985 tills vidare får bestridas dels kostnader för en tjänst vid kammarkollegiet, dels kostnader för ersättningarna till innehavarna av vissa tjänster som domkyrkosyssloman.

Praktisk prästutbildning

I propositionen föreslås att den praktiska prästutbildningen inte längre skall vara bunden av några av riksdagen godkända riktlinjer. Utskottet tillstyrker propositionen även i denna del.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar det i proposition 1984/85:152 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader,
2. att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:152 och med anledning av motion 1984/85:3067 *dels* godkänner vad i propositionen anförs om rikskyrkliga ändamål till vilka bidrag ur kyrkofonden bör få utgå (enligt 6 § p. 5 i den under 1 angivna lagen), *dels* godkänner att bidrag ur kyrkofonden får utgå även för svenska kyrkans andel i kostnaderna för Svenska ekumeniska nämndens befattning med skolfrågor,
3. att riksdagen godkänner att ansvaret för uppgiften att fördela bidrag ur kyrkofonden till organ som står utanför Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet överlåts på svenska kyrkans centralstyrelse,
4. att riksdagen godkänner vad i proposition 1984/85:152 anförts om den praktiska prästutbildningen,

5. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1985 tills vidare får bestridas *dels* kostnader för en tjänst vid kammarkollegiet, *dels* kostnader för ersättning till innehavarna av vissa tjänster som domkyrkosyssloman.

Stockholm den 3 maj 1985

På kulturutskottets vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Karl Boo (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Berit Oscarsson (s), Gunnar Thollander (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Anders Nilsson (s) och Lars Hjertén (m).

Bilaga

Förslag till lagändring som framlagts av regeringen och som tillstyrkts av utskottet (vid mom. 1 i hemställan)

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1970:940) om kyrkliga kostnader[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	6 §
Ur kyrkofonden bestrides	
1. sådan kostnad för avlöningsförmåner till präst som regeringen och riksdagen bestämmer,	
2. kostnad för pensionsförmån åt präst eller efterlevande till präst enligt bestämmelser som regeringen meddelar eller enligt avtal samt för försäkringsförmån som utgår för präst eller annan kyrkomusiker än skolkantor enligt statlig grupplivförsäkring,	
3. förvaltningskostnad enligt regeringens och riksdagens bestämmande för stiftsnämnd och boställsnämnd samt för departement eller myndighet där kyrkliga frågor handlägges,	
	4. kostnader för verksamhet som bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet i den omfattning som regeringen bestämmer,
4. annan kostnad för kyrklig verksamhet enligt regeringens och riksdagens bestämmande,	*5.* annan kostnad för kyrklig verksamhet enligt regeringens och riksdagens bestämmande,
5. anslag till extra utgifter med ett av regeringen och riksdagen bestämt belopp för år, vilket efter regeringens bestämmande får användas till kyrkliga ändamål.	*6.* anslag till extra utgifter med ett av regeringen och riksdagen bestämt belopp för år, vilket efter regeringens bestämmande får användas till kyrkliga ändamål.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

[1] Lagen omtryckt 1982:379.